

Pel forat del pany

Revista de l'Arxiu del Comú de Sant Julià de Lòria

17 de gener de 2020. Núm. 1

Sant Sebastià: vot de poble

A l'Arxiu del Comú de Sant Julià de Lòria es conserva un exemplar dels goigs de Sant Sebastià que sembla datar del darrer terç del segle XIX.

Cada dia 20 de gener, l'església parroquial de Sant Julià de Lòria acull la missa dedicada a Sant Sebastià.

Preparació de l'escudella de Sant Sebastià. Foto: Comú de Sant Julià de Lòria

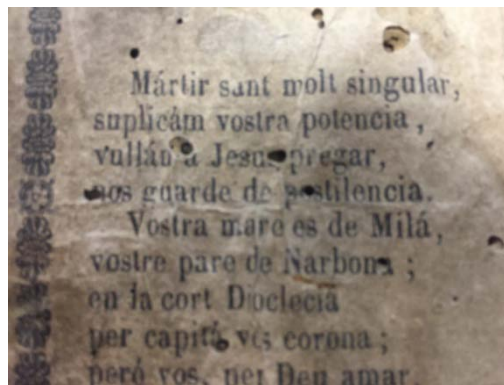
Aquest dia és molt popular en celebrar-se també l'escudella preparada i organitzada per la Germandat que porta el nom d'aquest sant. Tot i que els lligams entre el culte a Sant Sebastià i Sant Roc i l'existència de la Germandat són importants i estan àmpliament documentats en el treball de **David Mas** i **Sergi Mas** *Consòrcies i Germandats de St. Julià de Lòria* (1987), aquesta festivitat ens parla també d'un passat en el qual els remeis medicinals es van reforçar amb una pràctica força estesa als Països Catalans: el vot de poble.

És el que es coneix com les festes *votades*, entre les quals destaca l'advocació de Sant Sebastià. La podem trobar, entre altres, a Alaró (Mallorca), el Pelegrí de Tossa a Santa Coloma de Farners (Selva), la festa del Figueró a Vallcarca (Vallès Oriental) o a la població veïna de la Seu d'Urgell, on continua essent un dia festiu. En la pàgina web del Bisbat d'Urgell, www.bisbaturgell.org podem llegir: "La Seu d'Urgell, com moltes d'altres poblacions catalanes, sota els estralls de la pesta a mitjans del segle XIX va posar-se sota l'advocació de Sant Sebastià, patró que s'invocava per a salvar-se de la còlera".

Detall ornamental dels goigs de Sant Sebastià. Arxiu del Comú de Sant Julià de Lòria

Al principat d'Andorra, Sant Julià de Lòria, Ordino i Canillo van actuar en el mateix sentit. Destaca el cas de la Cortinada l'any 1861. De les 52 defuncions que es van produir a causa d'una de les epidèmies de còlera, 17 van tenir lloc a la Cortinada. El Quart d'aquella població va prendre el dia 19 de gener de 1862 l'acord següent: "...a fet un bot de fer dir una missa cantada en la yglesia de San Martí, lo mateix dia de San Sebastià combinguts als bots de poble de fer festa lo dia de San Sebastià..." **E.López, J.Peruga, C.Tudel, L'Andorra del segle XIX**, Andorra la Vella, 1988.

Detall dels goigs de Sant Sebastià. Arxiu del Comú de Sant Julià de Lòria

Joan Soler a l'**Enciclopèdia de la Fantasia popular catalana** (1998) explica en què consisteix la pràctica del vot de poble: "El "vot de poble" és la prometença col·lectiva feta a Déu o a un sant de complir (...) una determinada pràctica piadosa –processó, missa, peregrinació– amb motiu de ser estalviada la població d'una pesta o altra calamitat pública."

Al llarg del segle XIX les epidèmies de còlera es van succeir a Europa i tot i que Andorra pel seu enclavament geogràfic, estava més protegida que altres poblacions, també en va patir les conseqüències. A **Gimbernat, Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència**, en l'article publicat el 2010 per Maria Armengou i Mari Carmen Barbero, **La medicina rural al Principat d'Andorra durant el segle XIX**, trobem una referència a la quarta pandèmia de còlera (n'hi va haver cinc al llarg del segle XIX) que va entrar per València i va afectar Andorra. "... La primera referència a una malaltia infectocontagiosa la trobem l'any 1856 quan una epidèmia, iniciada a València es va estendre per tot Catalunya i va arribar a les Valls d'Andorra on va provocar un elevat nombre de víctimes mortals. Aterrits i impotents davant la malaltia, els andorrans que van sobreviure al contagi invocaren fervorosament la protecció de Sant Sebastià, advocat contra la pesta i altres malalties contagioses. Així, els habitants d'Ordino, Canillo i Sant Julià de Lòria van establir un "vot de poble" pel qual el 20 de gener es declarava festiu amb prohibició de treballar i s'instituïa la celebració d'una missa en honor de Sant Sebastià, en acció de gràcies per haver-los lliurat de la pesta."

A l'Arxiu del Comú de Sant Julià de Lòria es conserva un exemplar dels goigs de Sant Sebastià que sembla datar del darrer terç del segle XIX. El text, reproduït en el programa de Festa Major de l'any 1991, comença així:

*“Màrtir, sant molt singular
suplicam vostra potència.
vullau a Jesus pregar,
Nos garde de pestilencia
Vostra mare es de Milá,
vostre pare de Narbona;
en la cort de Diocleciá
per capitá vos corona;
peró vos, per Deu amar
deixáu esta dependencia
vullau a Jesus pregar
nos garde de pestilencia...”*

La tornada diu:

*“Puix de vostra protecció
tenim certa la experiència
guardau aquest Principat
dels treballs de Pestilencia”*

Els goigs comencen amb unes referències a la biografia del sant i la tornada parla de la seva capacitat per guarda “dels treballs de pestilència”.

Detall dels goigs de Sant Sebastià amb la representació del sant. Arxiu del Comú de Sant Julià de Lòria

Sant Sebastià fou un oficial romà que patí el martiri en temps de Dioclecià (segle III) per defensar la seva fe cristiana. En un primer moment va ser condemnat a morir travessat per les fletxes. Però va sobreviure a aquest turment i morí finalment colpejat a garrotades per ordre de l'emperador. Durant el segle VII es va produir una epidèmia, suposadament de malària, a les ciutats de Roma i Pavia. Les restes del sant van ser traslladades a un temple erigit sota la seva advocació. Sembla que a partir d'aquell mateix moment l'epidèmia cessà de forma immediata. El sant guanyà una gran popularitat a Itàlia i a tota Europa. Des d'aleshores va ser invocat per aturar les epidèmies que causaven estralls entre la població.

Avui dia a Sant Julià de Lòria s'agraeix a Sant Sebastià i a la germandat que porta el seu nom la degustació de l'escudella. Un àpat compartit a la plaça de la Germandat per tot el poble.

Contacte: arxiu@comusantjulia.ad

Dipòsit legal: AND.59-2020